

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Aditus ad argumenta Sinnichii, adversus usum licitum opinionis probabilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

tas pro non deleta, sed servato vivo Rege Agag, qui utique erat masculus, & Amalecitas. Ergo nec eo posito habet Intentum P. Mercorus.

ART. XII. Octavo, quæ primo loco dicuntur in confutatione argumenti de occisione Regis Agag post triumphum, de immolatione, de stipendiis, sunt prætextus prorsus inanes, & vacui, quales nulli unquam defunt peccatori, & non sufficiunt ad probabilitatem opinionis, de cuius nempe conceptu est, ut nitatur fundamento, quod omnibus hinc, & inde consideratis non sit leve, sed magni ponderis quale certe fundamentum in illis prætextibus minime apparet, ut evincit clarissime Samuel in sua Saulis redargutione ex aperta, ac manifesta transgressione præcepti, & videre quisque potest in illo cap. 15. vers. 22. Et facit ibidem ipse reus Saul dicens, vers. 24. Peccavi, quia pravaricatus sum sermonem Domini, & verba tua, timens populum, & obediens voci eorum. Nondum, quod addit inibi P. Mercorus, verba illa, non concupisces ex rebus ipsius aliquid, non haberi in textu Hebræo, & in vulgata nostra esse expuncta obelo, tamen si falsum sit, & videri in super scandalosum possit quoad expunctionem in vulgata per obelum, qui est nota adulterinorum, seu perperam scriptorum, ut patet ex dictionariis, & ex usu communi, nullum tamen id facio pro re præsentis, quia nil confert ad scopum Mercori, ut potest nil moventis circa actum Internum concupiscendi, sed solum circa res ipsas, & operationes exteriores, circa quas superest universalis illa alia particula præcepti, & demolire universa ejus, ultra totalem internecionem expressam eidem in præcepto, & prætermittam magna ex parte in executione Saul. Declinò, distinctio, quam rursus superaddit P. Mercorus de prohibitis, quia mala, & de malis, quia prohibita, atque de benigniori quoad hæc posteriora interpretatione; imprimis, ut locum habeat aliquem circa prohibitioem legis humanæ, nullum tamen habet circa prohibitionem legis divinæ, sed eatenus est de subiecto non supponenti, cum nil sit malum independentem à prohibitione divina, seu antecedenter ad illam, ut tradit D. Thom. 1. 2. quæst. 71. art. 6. ex Augustino, & offensum à nobis fuit in prædict. lib. 3. q. 20. Deinde aliud est interpretari legem, quæ obscura est, seu non satis clarè apparet, aliud vim legis patentem, ac manifestam eludere prætextibus æquè patenter, ac manifestè vanis, qui est casus noster, ut patet ex dictis.

ART. XIII. Undecimò, & ultimò. Comparatio illa majoris probabilitatis rationum faventium Sauli, quàm rationum faventium tribus illis opinionibus, de comestione ovorum, de inductione ad juramentum falsum, de legato non solvendo ultra centum annos, utrumque imprimis est de subiecto non supponenti, quia sicut rationes faventes Sauli nullius sunt probabilitatis, ut ex dictis apparet ab undè, ita tres illæ sententiæ nullius sunt probabilitatis, nec docentur ab ullo Doctore legitimæ auctoritatis, quæ sufficiat ad probabilitatem sententiæ juxta dicta in quæst. art. 2. & 3. & communiter censentur à viris doctis temeraria, & scandalosa. Quæro deinde à P. Mercoro, ubi habeatur præceptum divinum distinctè, & individualiter prohibens comestionem ovorum, & laiciorum in Quadragesima absque privilegio, inductionem ad jurandum falsum, quod ab inducto, seu jurante putatur verum, retentionem legati perpetui post centum annos, quale præceptum habuit Saul adversus incolumitatem, ac retentionem eorum, quæ non est demolitæ, & reti-

nuit. Cum in reneret similitudinem, & æqualem claritatem, ac certitudinem præcepti; tunc enim vult agere potuit de paritate rationum probabilitatis, in eaque planè gravissima deceptio P. Mercori, tam in hoc argumento de Saule, quàm in præcedenti de Adamo, quod nititur sententiæ negativæ obligationis in conscientia fuisse probabilem apud utrumque transgressorem divini præcepti, cum apud utrumque fuerit certa certitudine fidei divinæ certitudine divini præcepti utriusque individualiter interpretati, ac intimati; Sauli quidem in materia etiam alium sensum gravissimam, primis verò parentibus sub comminatione gravissima, ac proinde obligantissime viter in conscientia sub eadem fidei divinæ certitudine; cum sit, perquam manifestum probabilitatem unius partis consistere minime posse cum totali, ac summa partis oppositæ certitudine. Sed fortasse tædet, jam optime Lector, tance in rebus tam manifestis moræ. Transcramus igitur ad aliam adversariam, eidem Sauli, sed alia via, ac modo adherentem.

*Aditus ad argumenta Sinnichii
versus usum licitum opinionis
probabilis.*

ART. XIV. I Oannes Sinnichius Doctor Lovaniensis, & Præses Majoris scholæ Collegii Theologici, in libro quodam suo, quem inscripsit, Saul Exrex, scribit multa sulo admodum calamo, à cap. 94. ad 123. inclusivè, quæ sicut, & sapienti lectori videri possent, ac debere in scriptis ad versus schismaticos, hereticos, atque paganos potius, quàm ad versus Doctores ullos Catholicos, & quorum plerique si non & omnia, nemini mentem venire possent dirigi adversus sententiam Doctorum Catholicorum, & plurimorum, & gravissimorum de usu licito opinionis probabilis, illam ipse Sinnichius non præloquutus fuisset initio, æque in progressu non identidem commotissime intentionem suam dirigi adversus eos Doctores, quoad illam eorumdem doctrinam. Præloquitur autem sic in prædicatorio cap. 94. Postulatæ ordo, ut hoc loco brevitè perstringamus Satheticorum quorundam Ethicæ, sive morum doctrinam nimio jam successu in Ecclesia adulescentem, multigena librorum editione sese diffundentem, ematibus se opportunè importunè ingerentem, libertatem temopere arridentem, prisio Ecclesiastica discipline rigori non tam insidiantem, quam insulantem, persegutorum multitudine crebrescentem, eorumdemque doctrinæ celebritatem, quæ humanarum opinionum doctrinam tantum desert, sive arrogat, ut videretur, quidquid propriæ conscientie probabiliter subnixæ præscripserit. Ut autem manifestè clarescat scopum suum, subiungit ex P. Thoma Tamburini declarationem opinionis probabilis, distinctionem probabilis ab intrinseco, & ab extrinseco, computationem utriusque cum magis, & minus tuta, ac deum sententiam ejusdem Tamburini, licitum esse usum opinionis cuiusvis probabilis, tamen si opposita sit, vel probabilior, vel tutior, id est, licitum esse universaliter usum opinionis cuiusvis; quæ nitatur ratione, vel auctoritate alicujus ponderis, dummodo nil appareat convincens pro parte opposita.

ART. XV.

ART. XV. Tum pergit Sinnichius dicere §. 353. *Subdistinguentiam istam per omnia coincidere cum omni libertinorum, superiori capite dispoſito; vereor tamen, nemini propè accedat, atque ei revehendo aditum pandat.* Dixerat verò de libertinis, dum eos diſploderet, hæc inter alia, progredi nimirum illos ad Atheismi batathrum fingere Deorum multitudinem, ut adſtituant delictorum impunitudinem; cum miſiſſi Deum ſibi in culpa ſimilem, non modo perſonis vitioſis, ſed iſis etiam vitij divinitatem arrogare, ſuperbiam eorumdem eſſe majorem, quam Dæmonum, vel protoplaſtorum; ac deum celeſtium talium hominum eſſe; *Quis noſter Dominus? Dominatur Altiſſimo; Superiores ſumus Deo.* Altiſſimem inibi comparationem inſtituit Ethices perſonarum Catholicorum Doctorem cum Ethices Gnoſticorum, Quintiniſtarum, & manichæorum, atque deus omnibus prætulit eadem ferè, atque de libertinis; & hoc præterea, omni impietate repletos eos eſſe, nullum peccatum agnoſcere, niſi ex ſua operantis opinione, omne genus vivendi probare etiam lenonum, furum, &c. jure, ac merito cum Auguſtino illos dici *præcordios, & torricordios.* Poſt hæc parum jam videri, imò & modeſtum cenſeri poterit, quod idem Sinnichius eoſdem doctrinæ quædam Doctores Catholicos ſapius in progreſſu laudes compellet, atque palpones, & laxitatem hæreticos, quod opiniones eorum dicat ignorantium ſymptomata, imò & ignorantes ipſas proprie dictas, & quidem deterimæ ſpeciei, nempe ignoranties prævar diſpoſitionis, quæ ſunt puluilli, & cervicalia illa reprobata Ezech. 13. 18. tanquam *ſupposita cubito, & capiti univerſe ætatis ad capiendas animas,* quod ſtatuat Doctotibus eiſdem, & eorum affectis congruere illud Matth. 13. 14. *Cæci ſunt, & dices cæcorum.* Cæcus autem ſi cæco ducatur præſe, ambo in foream cadunt. Et ſimilia penè innumera.

ART. XVI. Quanto cum fundamento, quin imò quam ſine fundamento hæc omnia dicat Sinnichius, apparebit ex obſervationibus, quas mox ſubiiciam. Mirari interem ſubit, & multum, vehementerque mirari talia, tam horrida, & uſque ad eò enormia convitia excogitari, evomi, typis publicis mandari potuiſſe ab homine profeſſionis Catholicæ adreus non unum, vel alterum tantummodo Doctorem catholicum, nec ſolum ad verſus omnes, aut plebemque uniustantum, vel alterius Academiarum Catholicæ, aut Ordinis Religioſi Magiſtros, quorum utramlibet eſſet valde deſectabile, ſed adverſus tot, ac tantos omnium ubique Academiarum Catholicarum, omniumque ordinum Religioſorum Doctores, ac Magiſtros, quot, & quantos, notum eſt, naſcà, eſſe patronos doctrinæ de uſulicito opinionis probabilis. Fateretur nimirum Sinnichius ipſe præmemoratis jam verbis ſuis, doctrinam iſtam nimio, ut dicitur, ſucceſſu adoleſcere in Eccleſia Dei, ac debuiffet dicere, eſſe adultam, & robuſtam. In Eccleſia, inquam, Dei; nec enim adoleſcit, vel adolevit in uno aliquo angulo, in una tantum, vel altera, ſeu Academia, ſeu provincia, idque apud paucos plerique omnibus pijs, & doctis viris, inibi reclamantibus, & toto niſu reſiſtentibus, qualis contigit adoleſcentia erroribus Bajanis Sedis Apoſtolice auctoritate reprobatis, ac eliminatis, & qualis porro contigit nonnullis eorumdem errorum, (ut verbo Sinnichiano utar opportunius, quam ille,) ſymptomatis; ſed adoleſcit hæc doctrina, atque adolevit in Eccleſia Dei, quaquaverſum ipſa pater, in omni

Pars II.

bus ejus Academicis, atque in Ordinibus religioſis univerſis, idque vix uno, vel alio alicubi reclamante, imò nullo proſus alicujus nominis, ac celebritatis Theologo alicubi clarè, ac indubitanter contradicente. Uſque adeo verum eſt, doctrinam iſtam non modo, ut dixit Sinnichius, ſuffragatorum multitudine crebreſcere, eorumdemque claritudine crebreſcere, ſed ex utroque eo capite ita percrebuiſſe, ac celebrem evaſiſſe, ut nulla omnino doctrina inter Catholicos controverſa tot, & tam claros patronos ubique gentium Chriſtianarum tanto cum conſenſu omnis generis hominum, ac Doctorum conſequuta ſit, ex quo ipſa cæpit clarè, ac diſtinctè, atque in proprijs terminis agitari. Et tamen audet hic homo tot, & tam claros Doctores in toto Orbe Catholico præfulgentes æquiparare quoad hoc punctum libertinis, Gnoſticis, Quintiniſtis, & Manichæis, atque innuere doctrinam illorum ad iſtorum errorem nimis propè accedere, eidemque errori revehendo aditum pandere; id eſt, juxta præmiſſam ex eodem Sinnichio expoſitionem, tot, ac tantos Doctores Catholicos nimis propè accedere, & aditum pandere ad Atheiſmum, & ad multitudinem Deorum, ad ſuperbiam ſuperbia Dæmonum, & protoplaſtorum majorem, ad attribuendam non modo hominibus vitioſis, ſed vitij quoque ipſis divinitatem; Ultra plura alia, quæ exciſimus ex parte, & tædet repetere.

ART. XVII. De hoc modo agendi, ac dicandi nihil mihi dicere, ac ponderare placet, nec neceſſe eſt. Fortè ſufficeret ad inſtructionem, & coercitionem talium hominum zelus, & auctoritas Auguſtini perſtringentis Epist. 86. ad Caſulanum quendam, ut dicebat Caſulanus, Urbicum, hominem Sinnichio diſſimilem, quatenus Urbicus habebat pro ſe praxim Eccleſiæ Romanæ, & nonnullarum aliarum Occidentalium Eccleſiarum, atque fideles reliquarum per Orbem Eccleſiarum proſcindebat injurijs, magnis illis quidem, ſed non ſummis, & horridis ultra omnem in odum, atque testimonijs utebatur pro ſe, aliquid dicentibus de jejuniis, de quo erat ſuſcepta ab Urbico controverſia; Sinnichius verò utitur testimonijs, nil, ut videbimus, dicentibus, vel etiam inſinuantibus de uſu opinionis probabilis, quem impugnat, & vomit injurias, quibus atrociores nullæ, ut vidimus, excogitari poſſunt; ac demum habet contradicentem ſibi praxim communem fidelium ubique terrarum abſque ullius Eccleſiæ exceptione, cum in ſacro penitentiarum tribunali, & iudices, & rei utantur ubique communiter doctrina opinionis probabilis, nec ſit ullus ullibi Confeſſarius, qui repellat penitentem volentem uti, & qua vult uti opinione probabilis. Audiatur jam Auguſtinus paulo poſt in ſuius ejus Epistolæ: *qua ſi de uno quopiam Dei famulo diceret, quis eum audire, quis non evitare deberet; Cum ergo his opprobrijs, atque maledictis inſectatur Eccleſiam per totum Orbem fruſtrificantem, atque creſcentem, & die Sabbati pene ubique prædentem in re noſtra ubique utentem opinione probabilis) admoneo quiſquis eſt, ut ſeſe cohibeat.* Fortiori igitur ratione audiendus non eſt, & eſt quoad hoc evitandus Sinnichius, & quiſquis eſt ejuſdem cum illo ſenſus, debet ſeſe cohibere, quo minus erumpat in verba, quæ alia evomit, dum viveret Sinnichius. Verùm & illud ad eundem non minus pertinet, quod Auguſt. addit adverſus eundem Urbicum ad medium ejuſdem Epistolæ dicens: *Nec ſe ipſe reſpicit, nec quid dicat: attendit, ut ſcriptis ſuis ab iſta præcipiti cohibeatur audacia.* Nempe Sinnichius propoſita ſibi in ſu-

C 2

opinionis

opinio is probabilis te probatione digressus protinus et ad reprobendam universaliter opinionem, omnesque operationes quaecunque innixas opinione, ut prox patebit. Quaecunque autem circa hoc diffusissime dicit opinando, utique dicit, cum nec demonstrationem pro se ullam habeat, nec certitudinem divinae revelationis, à qua utraque abest longissimè. Ergo suo se gladio confodit. Sed jam ad particularia descendamus.

Observatio prima adversus Sinnichium de probabilitate veritati contraposta, & de opinione cum errore confusa.

ART. XVIII. **A**sumit Sinnichius §. 357. illud Christi Domini Joanni 14. v. 6. *Ego sum Veritas*, & videtur velle arguere sic; Christus dicit. *Ego sum Veritas*. Ergo non est licitus usus opinionis probabilis. Videtur, inquam, velle sic arguere, quia non subintellecta illa illatione testimonium hoc nil confert ad scopum ab auctore sibi propositum, uti paulò superius retulimus. Quod meminisse pariter necesse est pro quampluribus aliis testimoniis, quae congerit in prosecutione ejusdem causae absque ulla explicita, & formali illatione. Illatio autem hic proposita est inutilis, ut per se patet: Sed non patet Sinnichio ponderanti; Nequaquam dixisse perhibetur, *ego sum probabilitas*, sed *ego sum veritas*, quali inde debet intelligi, unam sectandam esse veritatem, non probabilitatem. Sed repono, sicut non dixit, *ego sum probabilitas*, ita non dixit, *ego sum fides*, *ego evidentiā*, *ego major probabilitas*, *ego veritas*. Ergo si quid valet consequentia Sinnichii, neque fide divina, uti licet in operando, neque cognitione evidenti, neque opinione, & probabiliori, & tutiori. Quod est per absurdum, ac proinde est per absurda illa etiam consequentia.

ART. XIX. Aroponit sermō Sinnichius c. 97. Omnis opinio, omnis, loquitur, omnino est falsitas, & error. Ergo qui sequitur opinionem, quae est falsitas, & error, non sequitur Christum, sed fugit à Christo, qui est veritas. Probat antecedens ratione. Quia licet aliquae opiniones sint reipsa verae formaliter, sunt nihilominus eadem etiam falsae æquivalenter saltem, & interpretativè. Latet enim opinantem veritas, etiam cum adest formaliter, atque idè perinde se accommodat dictamini, in se vero, atque si abesset veritas, adesset falsitas. Amplectitur ergo falsitatem saltem interpretativè, & æquivalenter, ac proinde neutra potest unquam esse regula honestæ, & laudabilis operationis. Probat rursus idem antecedens auctoritate Augustini dicentis lib. de utilit. cred. cap. 11. *Tria sunt velut summa, sibi met in animis hominum distinctione dignissima; intelligere, credere, opinari. Quae si per se ipsa considerentur, primum semper sine vitio est, secundum aliquando cum vitio, tertium nunquam sine vitio.* Et rursus ibidem in propriis terminis: *Quod intelligimus, debemus rationi; quod credimus, auctoritati; quod opinamur, errori.* Error autem, & vitium sunt per se, & secundum se quid intrinsecè inordinatum, monstruosum, & naturæ rationali dissensu, ut exaggerat Sinnichius ex Augustino in *Enchir. cap. 17. & 19.*

ART. XX. Respondeo negando antecedens, cujus falsitas ita est manifesta, ut ipse etiam agnoscat illam Sinnichius dicens aliquas opiniones esse forma-

liter veras, sunt autem totidem verae, atque falsae, quia cuius opinioni est alia opinio contraria, &c. esse est alteram esse veram, & alteram falsam, &c. que eam, quae est vera, esse aliquo modo falsam, perinde est, ac alium esse aliquo modo nigrum, &c. item tenebras. Quoad æquivalentiam, & interpretationem retorquetur argumentum sub eadem praesens forma. Latet opinantem falsitatem etiam cum adest formaliter, atque idè se accommodat dictamini, in se vero, atque si abesset veritas, abesset falsitas, &c. amplectitur ergo veritatem saltem interpretativè, & æquivalenter. Idque eo magis quia intellexit dictum, ac movetur ad actum opinandi specie, & apparentia veritatis, nec fieri magis potest, ut intellexit moveatur apparentia falsitatis, quam ut moveatur voluntas apparentia malitiae. Dicendum est ad hoc opinionem ex suo conceptu esse falsibilem, saltem verò aliquando, & aliquando veram. Quod falsitas proveniat ex voluntaria inconsideratione, & precipitantia opinantis, tunc inest opinioni igneque prava dispositionis affectivè, & moraliter, ac ne si adhibita fuerit consideratio, & consultatio, quam postulat res, de qua agitur. Quod autem opinanti inest, uti sepè inest ignorantia prava dispositionis materialiter tantum, ac physice, nil id refert ad nos, quia sub ignorantia invincibili, seu constanti invincibiliter erranti dari potest actus boni, & laudabilis, ut ostendit quaest. 24. de act. hom. cum D. Thoma, aliisque omnibus Theologis.

ART. XXI. Ad auctoritatem Augustini dico, quod nuper significavi de auctoritate Christi, uti deinceps dicturus sum cogente Sinnichio, nihilam facere ad propositum. Patet ex notione opinionis, quam praefert idem Augustinus in illo ipso textu sub initium: *Tria sunt, inquit, alia hominum generis, scilicet improbanda, ac detestanda. Primum est opinari, id est, (hoc nota) eorum quae se invicem scire, quod nesciunt. Alterum eorum est, inquit, opinio, prout ibi sumitur ab Augustino, ultra incertitudinem assensus includit existimationem, & opinionem cum ignorantia. Nos itaque disputamus de opinione sumpta pro assensu interto absque ejusmodi stultissima existimatione, & opinionem vocamus sive ratione, sive auctoritate nitatur incerta. Illa itaque multa, quae sapientissimè persequitur ibi August. contra opinantes, & opiniones nil pertinent ad praesentem quaestionem. Imò opinionem pro assensu incerto culpa vacat, & laudabilem esse posse tradit inibi August. non semel. Dicit enim ad medium illius capitis: *Quid autem tunc est culpandum, cum vel de Deo indignum, vel de homine facile creditur. locum verò rebus si quis quid credit, si se ipsius scire intelligat, nulla culpa est. Nempe tamen illi fallatur. Et rursus in fine capitis: *Sed si quis diligenter consideret plurimum esse, utrum se scire quis putet an quod nescire se intelligat, credat, aliqua auctoritate commutatus, profecto error, & inhumanitatis, atque superbia crimen vitiosae. Ac deum cap. 12. sub initium: *Nam quis vel in saecula errare putet, qui eis officia debita impenderit, quos putet esse crediderit, etiam si non essent. Id est etiam si fallatur, etiam si opinione falsa inducatur ad agendum. Opinione, inquam, sumpta juxta sensum praesentis quaestionis nostrae.****

ART. XXII. Sanè si ad haec attendere, Sinnichius voluisset, & ea invicem distingueret, inter quae dicit August. plurimum inter esse, atque rebus ipsas significatis, nec soli vocis sono aliter, & aliter significatis animum applicuisset. Vitare facile potuisset erro-